

Ilmastoystävällinen kouluruoka ja Kouluruoka 2030 -toimintamalli

Hyvä rehtori, opettaja ja ruokapalvelun henkilökunta,

KIVAT - Kuntalaisten ilmastotoimien vauhdittamisen toimintamallit -hankkeessa on luotu toimintamalli, jonka tavoitteena on edistää Kouluruoka 2030 -mallin käyttöönottoa ja juurruttaa se pysyväksi osaksi koulun arkea. **Kouluruoka 2030 -mallin on luonut ruokajärjestelmätutkija Teea Koretetmäki yhdessä Muuramen kunnan ruokapalvelujen kanssa vuonna 2019.**

Kouluruoka 2030 -mallissa vähennetään kouluruoan ilmastovaikutuksia uusimalla reseptejä, uudistamalla lisäkkeitä, joiden päästöt ovat suuret (riisi, juusto, muna, lihapiirakka jne.) sekä lisäämällä vähäpäästöisten kasvis- ja järvikalaruokien määrää listalla. Tämä tapahtuu helposti ottamalla valmiiksi suunniteltu kuuden viikon ruokalista esim. asteittain käyttöön niin, että vuonna 2030 lista on kokonaan käytössä ja kouluruokailun päästöt on ainakin puolitettu. Lista suosii suomalaista ja lähiruokaa, se sopii suurkeittiöihin, täyttää ravitsemussuositukset, on terveellinen ja ilmastoystävällinen sekä kustannuksiltaan hyväksyttävissä. Toimintamalli edistää lisäksi uutta toimintakulttuuria, jossa toimintaan otetaan mukaan ruokapalveluhenkilökunnan lisäksi oppilaat ja opettajat, jotka oppivat samalla, miten minimoida kouluruokailuiden hiilidioksidipäästöt.

Mallia voi käyttää yhtenä konkreettisena ilmastotyön työkaluna, jolla koulu toteuttaa esim. opetussuunnitelman kestävä elämäntavan kasvatuksen tavoitteita, Sitoumus 2050 tavoitteita, kestävä kuntastrategiaa jne. Kouluruoan vaikutus Suomen päästöihin on huomattava sekä toiminnan mittakaavan vuoksi (noin 900 000 annosta/koulupäivä) että kasvatuksellisten vaikutusten kautta.

Mallissa on luotu ruokapalveluille infopaketti, jossa on askelmerkit mallin käyttöönoton helpottamiseksi sekä tietopaketti, jossa kerrotaan ruokapalveluammattilaisten toiminnan vaikutuksista ja keinoista, joilla voidaan vähentää päästöjä. Koulujen käyttöön on toteutettu Ilmastoystävällinen kouluruoka -teemaviikon järjestämisohje materiaaleineen. Teemaviikko on hyvä tapa tutustuttaa koululaisia, opettajia, ruokapalveluiden henkilökuntaa, vanhempia, muita kuntalaisia ja päättäjiä ilmastoystävälliseen kouluruokaan ja Kouluruoka 2030 -malliin, auttaa voittamaan ennakkoluuloja ja opetella toimimaan yhdessä tavoitteen saavuttamiseksi. Teemaviikkoja voi toteuttaa esimerkiksi vuosittaisten, kansallisten ja eurooppalaisten teemaviikkojen avulla.

Kouluruoka 2030 -mallin ja teemaviikkojen yksi tärkeimpiä tavoitteita on juurruttaa kaikki opittu ja tehdyt teot pysyviksi osiksi koulun arkea. Siksi opettajien, oppilaiden ja koko muun henkilökunnan yhteistyö on mallin eteenpäinviemisessä tärkeää. Tämä on kaikkien yhteinen asia.

Aivan aluksi teidän kannattaa tutustua Kouluruoka 2030 malli käyttöön kunnassa -mallista tehtyyn Prezi-esitykseen. Sen avulla saatte mallista ja siihen tuotetuista tukimateriaaleista tarkemman kokonaiskuvan.